

חֲדוֹת כָּל הַחֲדוֹת מֵאִיר לְמִינֵי
בְּשֵׁמֶן מִשְׁחָה עֲלִיּוֹן, וּמֵאִיר
לְשִׁמְאֵל בְּחֲדוֹת הַיּוֹם הַטּוֹב,
מֵאִיר לְאַמְצַע בְּחֲדוֹה [של הארומון]
שֶׁל שְׁנֵי צִדִּים. רוּחַ מִתְעוֹרֶרֶת
וְרוּחַ עוֹלָה וְנִתֵּן בְּרוּחַ.

דְּבֻקִים זֶה בְּזֶה. שְׁלֹשׁ נִכְנָסִים
לְשִׁלֵּשׁ. מִתּוֹךְ שְׁלֹשׁ יוֹצֵאת בְּרִית
אַחַת שְׂדֻבְקָה בְּבְרִית. עוֹבֶרֶת
הַרוּחַ הַעוֹלָה וּמִתְעַבֶּרֶת מִמֶּנּוּ.
כְּשֶׁנִּתְּנָה בְּשְׁנֵי צִדִּים, נִדְּבָקִים
רוּחַ בְּרוּחַ, וּמִתְעַבְרוֹת מִשְׁלֹשָׁה
בְּנִים. וְנִחַ וְתִבָּה יֵצְאוּ מֵהֶם
שְׁלֹשָׁה, כְּמוֹ שְׁלֹשֶׁת הַעֲלִיּוֹנִים,
וְאַלֶּה הֵם שֶׁיֵּצְאוּ מִתּוֹךְ הַתִּבָּה -
שֵׁם וְחַם וְיֶפֶת. שֵׁם שְׂבַצַּד יִמִּין,
חַם שְׂבַצַּד שְׂמָאל, יֶפֶת אֲרֻמָּן
שְׂכוֹלֵל אוֹתָם.

וְחַם הוּא אָבִי כְנַעַן, זְהֵמַת הַזֶּהָב
תַּחַת סִיגִים. הַתְּעוֹרְרוֹת רוּחַ
הַטְּמָאָה שֶׁל נֶחֱשׁ הַקְּדֻמוֹנִי. וְלִכְן
רָשָׁם וְאָמַר, וְחַם הוּא אָבִי כְנַעַן.
שֶׁהֵבִיא קְלָלוֹת עַל הָעוֹלָם. אוֹתוֹ
כְנַעַן שֶׁהִתְקַלֵּל, אוֹתוֹ כְנַעַן
שֶׁהִחְשִׁיף פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת.

וְכֵן [כְּלָם] לֹא יֵצֵא מִכֹּלֵל כְּלָם,
אֲלֹא זֶה שֶׁכְּתוּב וְחַם הוּא אָבִי
כְנַעַן, אוֹתוֹ שֶׁהִחְשִׁיף אֶת
הָעוֹלָם, וְלֹא כְּתוּב בְּכֹלֵל זֶה וְשֵׁם
הוּא אָבִי כְּנַעַן אוֹ יֶפֶת הוּא אָבִי כְּנַעַן,
אֲלֹא מִיֵּד קִפְצָן וְאָמַר וְחַם הוּא
אָבִי כְנַעַן. וְדַאי.

וְעַל זֶה, כְּשֶׁבָּא אֲבָרָהָם, מַה
כְּתוּב? (בְּרֵאשִׁית יב) וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם
בְּאַרְצָה. שְׂעֵדִין לֹא הָיָה קִיּוּם שֶׁל
הָאֲבוֹת וְלֹא בָּאוּ זֶרַע שֶׁל יִשְׂרָאֵל
לְעוֹלָם שֶׁיֵּצֵא הַשֵּׁם הַזֶּה וַיִּכְנַס
שֵׁם עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ. כְּשֶׁהָיָה יִשְׂרָאֵל
צַדִּיקִים, נִקְרָאָה הָאֲרֶץ עַל הַשֵּׁם
הַזֶּה - אֲרֶץ יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁלֵּא זָכוּ,
נִקְרָאָה הָאֲרֶץ עַל שֵׁם אַחֵר - אֲרֶץ
כְנַעַן.

וְעַל זֶה כְּתוּב (שם ט) וַיֹּאמֶר אֲרוּר
כְנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחִיו.

מִגִּיהַ נְהִירוֹ דְקִיק. חֲדוֹה דְכָל חֲדוֹן נְהִיר
לְמִינָא בְּמִשְׁחָ רְבוּת עֲלָאָה. וְנְהִיר לְשִׁמְאֵל
בְּחֲדוֹה דְחִמְרָא טַב, נְהִיר לְאַמְצַעִיתָא
בְּחֲדוֹה (ר"א דְאַרְמוֹנָא) דְתַרִּין סְטְרִין. רוּחַ אֲתַעֲר
וְרוּחַ סְלָקָא וְאַתִּיּהִיב בְּרוּחָא.

דְּבֻקָן דָּא בְּדָא. תְּלַת עָאלין בְּתַלַּת. מְגוּ תְּלַת
נְפָקָא חַד בְּרִית דְּדְבָקָא בְּבְרִית.
אַתְעַבֶּרֶת רוּחַ דְּסְלָקָא, מִתְעַבֶּרֶת מִגִּיהַ. כַּד
אַתִּיּהִיבַת בְּתַרִּין סְטְרִין אֲתַדְבְּקוּ רוּחָא
בְּרוּחָא (דף עג ע"א) וּמִתְעַבְרָן מִתְּלַת בְּנִין. וְנִחַ
וְתִיבָה נְפָקוּ מִגִּיהַו תְּלַתָּא, כְּגוֹוֵנָא דְתְּלַתָּא
עֲלָיִן, וְאַלִּין אֲנוּן דְנִפְקוּ מְגוּ תִיבּוֹתָא שֵׁם
וְחַם וְיֶפֶת. שֵׁם דְבִסְטֵר יְמִינָא, חַם דְבִסְטֵר
שְׂמָאלָא. יֶפֶת אֲרֻמוֹנָא דְכִלִּיל לוֹן.

וְחַם הוּא אָבִי כְנַעַן. זוֹהֵמָא דְדִהֲבָא תַחֲוֹת
קְסִטִּיפִין. אֲתַעֲרוֹתָא דְרוּחָא מְסֻאָבָא
דְנֶחֱשׁ קְדֻמָּאָה. וּבְגִין כֵּן רָשִׁים וְאָמַר, וְחַם
הוּא אָבִי כְנַעַן. דְאַיִתִּי לוֹוִטִין עַל עֲלָמָא.
הֵהוּא כְנַעַן דְאַתְלִטְיָא. הֵהוּא כְנַעַן דְאַחְשִׁיף
אַנְפִּי בְרִיּוֹן.

וּבְגִין כֵּן (כְּלָהוּ) לֹא נִפִּיק מְגוּ כְּלָלָא דְכִלְהוּ
אֲלֹא דָא דְכְּתִיב וְחַם הוּא אָבִי כְנַעַן.
הֵהוּא דְאַחְשִׁיף עֲלָמָא, וְלֹא כְּתִיב בְּכֹלֵלָא דָא
וְשֵׁם הוּא אָבִי כְּנַעַן אוֹ יֶפֶת הוּא אָבִי כְּנַעַן, אֲלֹא
מִיֵּד קִפְצָן וְאָמַר וְחַם הוּא אָבִי כְנַעַן. וְדַאי.

וְעַל דָּא כַּד אֲתָא אֲבָרָהָם מַה כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית יב)
וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם בְּאַרְצָה. דְעַד לֹא הָוּה
קִיּוּמָא דְאַבְהָן וְלֹא אֲתוּ זֶרַע דְיִשְׂרָאֵל
בְּעֲלָמָא, דִּיפּוֹק שְׂמָא דָא וַיִּיעוֹל שְׂמָא עֲלָאָה
קְדִישָׁא. כַּד הוּוּ זְכָאִין יִשְׂרָאֵל אֲקָרִי אֲרַעָא
עַל שְׂמָא דָא אֲרֶץ יִשְׂרָאֵל. כַּד לֹא זָכוּ אֲקָרִי
אֲרַעָא עַל שְׂמָא אַחֲרָא, אֲרֶץ כְנַעַן.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית ט) וַיֹּאמֶר אֲרוּר כְנַעַן

עבד עבדים יהיה לאחיו. דאיהו אייתי לווטין על עלמא. ובנחש מה פתיב, (בראשית א) ארוור אתה מכל הבהמה. היינו דכתיב עבד עבדים. ועל דא כתיב שם חם ויפת. תלת אלין בני נח היוצאים מן התיבה כדקאמרינן:

שרישה אלה בני נח. קיומא דכל עלמא, קיומא דרזא עלאה. ומאלה נפצה כל הארץ. היינו רזא (דא) דתלת גוונים עלאין. דכד ההוא נהר דנגיד ונפיק אשקי לגנתא בחילא דתלת אלין עלאין. ומתמן אתפרשן גוונים דלתתא כל חד וחד פליל בחדריה, לאחזאה דיקרא דקדשא בריה הוא אתפשט לעילא ותתא, ואיהו חד בעלאי ותתאי.

אמר רבי אלעזר תלת גוונים אלין בכל אנון דאתיין מסטר דקדושה, ומחיוזו דתלת גוונים אלין מתפרשן לכל אנון דאתיין מסטרא דרוחא אחרא. וכד תסתפל ברזא דדרגין תשפח הין מתפרשן גוונים לכל אנון סטרין עד דעיילין לתתא ברזא דאנון שבעה ועשרין צנורין (ספרי) דדשי דחפיין לתהומי.

וברא ידיעא לחכימין עליונים. זפאה חולקהון דצדיקניא דקדשא בריה הוא אתרעי ביקריהון וגלי לון סטרין עלאין דחכמתא, עלייהו כתיב, (תהלים כה) סוד יי ליראיו ובריתו להודיעם.

פתח רבי אלעזר ואמר (ישעיה כה) יי אלהי אתה ארוממך אודה שמך פי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אמן. פמה אית לון לבני נשא לאסתפל לא ביקרא דקדשא בריה הוא ולשפחא ליקריה. בגין דכל מאן

שהוא הביא קלות על העולם. ובנחש מה פתיב? (שם א) ארוור אתה מכל הבהמה, היינו מה שפתיב עבד עבדים. ועל זה פתיב שם חם ויפת. שלשת אלה בני נח היוצאים מן התיבה, כמו שאמרנו.

שרישה אלה בני נח, הקיום של כל העולם, הקיום של סוד עליון. ומאלה נפצה כל הארץ, היינו סוד (יה) של שלשת הגונים העליונים. שפשאותו נהר ששופע ויוצא, משקה את הגן בכח של שלשת העליונים הללו. ומשם נפרדים הגונים שלמטה כל אחד ואחד כלול בחדרו, להראות שפבוד הקדוש ברוך הוא התפשט למעלה ולמטה, והוא אחד בעליונים ובתחתונים.

אמר רבי אלעזר, שלשת הגונים הללו בכל אותם שבאים מצד הקדושה, וממראה של שלשת גונים אלו נפרדים לכל אותם שבאים מצד הרוח האחרת, וכשסתפל בסוד הדרגות תמצא איך נפרדים הגונים לכל אותם הצדדים, עד שנכנסים למטה בסוד של אותם עשרים ושבעה הצנורות, (הצדדים) של הדלתות שמכסים את התיבות.

והבדל ידוע לחכמים עליונים. אשרי חלקם של הצדיקים שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם וגלה להם סתרי חכמה עליונים, עליהם פתיב (תהלים כה) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. פתח רבי אלעזר ואמר, (ישעיה כה) ה' אלהי אתה ארוממך אודה שמך פי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אמן. פמה יש לבני אדם להסתפל בכבוד הקדוש ברוך הוא ולשפח לכבודו, משום שכל